

ZENTAI LÁSZLÓ

Von Alexander, a csirkefogó

Regényrészlet

Öreg, de úgy is mondhatnánk, hogy vén csirkefogó állt a Sastér sarkán. Ott vigyorgott a henger alakú hirdetőoszlop előtt, a Szentlélek utca torokolatában. Még talán ma is támogatná azt a hatalmas vasmonstrumot, mert az 1924-es esztendőben maga sem tudta eldönteni, hogy valójában melyikük támaszkodik a másikra. A fémhenger tele volt városi reklámokkal: „Gollnhofer kifőzdéjében legjobb a savanyú pájsli, és ott készítik hozzá a legeredetibb knédlit”, meg „Holzmann szabászata egyedülálló női konfekcióruházattal várja a nagyságakat”, és „Hofmannék párizsi maxim kávéjával csak Hofferék dobostortája tud vetekedni”. Ugyanakkor a Kolostor utca közepén „Daniszek fagyalttköteménye viszi el a pálmát” az egész városban. Úgy tűnt, hogy a vén csirkefogó ragaszkodik a hatalmas vashengerhez. Odacövekelt az oszlophoz, széles karimájú fekete kalapjában, amellyel így sem tudta eltakarni rettentően huncut mosolyát. Azt sem lehetett tudni, hogy ki rögzítette a fotográfiát. Meglehet, hogy a nővére, aki híresen szép kiállású asszony volt a városban, és önzetlenül nevelte Alexander aprócska lányait. Majdnem biztosra vehető, hogy Ottilia von Galbavy kattintotta el a masinát, mivel ő kísérte ki azon a kora tavaszi napon az öccsét. Azt sem tudni, hogy miért fényképezte le. Talán azért, mert biztos volt benne, hogy csak a '30-as évek végén látja ismét az öccsét.

Alexander von Galbavy ennyire ritkán látogatta meg a családját. Az a valaki, tehát minden bizonnyal Otti tanti volt, aki örökre fölvarázsolta a fotóra. Talán éppen a családjától jött ki a Sastér 2.-ből, ahol az első emelet 4.-ben az ötesztendő lány, Ottilia dajkálta a háromesztendő hűgát, Mária Magdolnát. Az édesanyjuk, a néhai Mária Magdolna von Galbavy akkor már a lajtaszentmiklósi katolikus temetőben nyugodott. Máig sem derült ki, hogy önkezével vetett véget az életének, vagy Alexander magatartása segítette a halálba. Másod-unokatestvérek voltak. Akkoriban még senkit sem zavart, ha ilyen közeli, vér szerinti rokonok házasodtak össze, mert a maradék úri vagyont egyesíteni kellett, ha élni akartak. Meg hát 1918 őszén már a tótok is nagyon akarták a hatalmat. Ezért rettenetes gyorsasággal menekülniük illett a Nagyszombat melletti Óturáról Bécsbe.

Édes nővére, az a gesztenyebarna szemű, gyönyörű kiállítású Ottilia tanti, már 1899 tavaszán Sopronban élt nagyanyjuknál, aki még a kiegyezés előtt költözött a városba.

Von Alexander minden bizonnyal ebből a Sas téri házból lépett ki, hogy belépjen a fotográfiai halhatatlanságba. Évtizedekkel később elbontották a vasmonstrumot, amely abban az időben úgy kongott, ha valaki megkopogtatta az oldalát, hogy az utca végén lévő Szentlélek templom bejáratánál is hallani lehetett. Csodálatos, egyben megrendítő, hogy a gyermekeit és a kegyetlen körülmények között eltávozó feleségét folyton elhagyó Alexander az idők végezetéig támaszkodni fog ehhez a hatalmas és lélektelen vashengerhez a fotómasinával megörökített emlékezetben. Mert ez a kép örök, és a kegyelet sem segíthet a feleségén, azon a szőke hajú másod-unokatestvérén, aki talán éppen ebben az időpontban emeli meg a forró vizes dézsát lajtaszentmiklósi otthonuk mosókonyhájában. Nyolcadik hónapban várandós Alexander harmadik gyermekével...

Sándorunk ott, az oszlop mellett nem is sejthette, hogy a két, nagy ritkán látott leánya hét unokával ajándékozza majd meg, akiket persze sohasem fog látni. Arra sem gondolt, hogy a Jóisten így „torolja meg” Alexander goromba, mélységesen magának való, ostoba csirkefogóságát, mert hogy odafönt bizony másként mérik az emberek földi életét. Mindent precízen betáraznak, mindent lajstromba vesznek, és amikor eljön az ideje, akkor ráolvassák. Nincs mellébeszélés, nincs magyarázkodás, nincs szemlesütés, de van elszámolás arról, amit elkövettünk. Talán még arról is, amit csak el akartunk követni. A Jóisten bölcsességére bíztatik, hogy a jók, a közepesen jók, az átlagosan jók, az átlagosan rosszak vagy a nagyon rosszak serpenyőjébe kerülünk, s onnan felemelkedhetünk-e egy magasabb minőségbe, vagy egyszerűen, a tetteinknek megfelelően lepotyanunk az irtózatos mélységű pokol legsötétebb bugyraiba.

Sándorunk ott, az oszlop mellett Óturára gondolt, valamelyik Istentől nagyon elrugaszkodott őseire, akinek a teste Nagyszombat temetőjében nyugszik a törvényes felesége mellett. Az említett őst valamiért egyházi szertartás nélkül földelték el, merthogy többszörös bigámiával vádolták, hiszen nemcsak Óturán volt egy gyönyörű felesége, hanem Nicaraguában is. Igaz, az azték származású, rézbőrű szépséget, egy gazdag dohánygyáros egy szem leányát csak az ottani előljáróság előtt fogadta hitvesül. Kicsalt, kikunyerált az ottani apósától egy kosárnyi pénzt, mondván, hogy az ő kötelessége előkészíteni a lakodalom utáni életüket. A mézeshetek elteltével azonban ebből mégsem lett semmi. Hamar visszazökött Európába. Mire az első asszonyához hazaért, addigra a majdnem egy tucat kö-

tegyi pénzből semmi sem maradt. Úgy elkártyázta az antwerpeni kikötő kocsmájában, hogy a szállást csak a nicaraguai apósától kapott pecsétgyűrű árából tudta kifizetni. Amikor végre hazaért, a nagyszombati asszonyának csak annyit mondott:

– Bocsáss meg, egyetlen drágám! Nem sikerülhet az embernek minden üzleti útja – mosolygott asszonyára kínosan az istentelen, cinikusan föl-kent gazember. Rájátszott minden mondatára, rátett minden gondolatára, még azokra is, amelyeket ki sem mondott.

Minden bizonnal ezt a mosolyt és a magabiztos, képmutató hazudozást örökölte Alexander. Borzasztóan okos vigyorral verte át a feleségét. A szomszédok úgy mesélték, hogy néha nemcsak át-, de meg is verte, szabályosan ütötte, ahogy éppen az aktuális dühe diktálta. Bevégezte, amit akart, azután rögvést elhagyta az óturai kastélyt. Nyugalmat erőltetett magára és diadalittas lendülettel bevonult Nagyszombatba, hogy megváltsa menetjegyét Bécsbe, mert ott is volt egy közös lakásuk, amit olykor-olykor kiadtak, de többnyire magának használta, ha megunta az óturai kastély sajtóságosan értelmezett börtönét...

Von Alexander annak érezte. Egy pillanatig sem gondolta, hogy akár maga is lehetne az a börtön. Senkit sem engedett nagyon közel magához, még Otti tantit, a saját nővérét sem, aki pedig méltósággal viselte öccse kiszámíthatatlanul viharos viselkedését. Gyönyörű gesztenyebarna szemével folyton nyugtatta, csitítgatta. Semmilyen egyéb mozdulatot nem tett, csak egyszerűen és félreérthetetlenül ránézett. Tekintetéből az látszó-dott, mintha egyetértene a másikkal, de valójában blokkolni akarta az öccse indulatait. A szeme meg sem rebbent, ha lecsapott Alexanderre. Annyira sikerült megbénítania a testvére indulatát, hogy az inkább elvonult a kastély valamelyik eldugott szobájába. Nem akart vesztes lenni. Úgy gondolta, semmiképpen sem lehet elviselni, ha egy szoknyás kerekedik föléje. Még akkor sem, ha az esetleg a saját nővére. Meg különben is, ő a férfi, ennek az egész elszegényedett, elnéptelenedett, kóválygó családnak a feje. Nála kezdődik minden rang, és nála is végződik. Elvégre, amit Mátyás király adott nekik, az még most is megvan, csak ebben a szétesett országban valahogy nem ér már semmit. Ki tudja, hogy miért lett így, pedig még őfelsége, Ferenc József is megerősítette, hogy a nemességük minden körülmények között: bizony-bizony, jogfolytonos! De mit ér az a jogfolytonos adómentesség, amelyhez egy picinyke javadalom sem párosul, és ez esetben nem kell adót fizetni. Tudta ezt a Galbavyak többsége. Az öreg nagymama is, a nagypapa is, és Otti tanti is megértette, hogy dolgozni kell, hogy varrni kell, mert valamiből élni kell. Tehát a Sas tér most

a kastélyuk udvara. Odaképzelték az óturai tornácot, és a maguk szolgájává szegődhetnek, ha már ilyen lett ez a huszadik század. Mert bizony élni kell. Élni tovább. Akkor is, ha oda a pergamenjük, amelyről már ők sem tudják, hogy merrefelé rejtették el az istenek. Egyedül Alexander nem értette meg az új évszázad szavát. Úgy vélte, hogy semmi sem változott, mert a háborúk jönnek, meg mennek is, de a Galbavyak maradnak! A kastélyt elkobozták az új állam pribékjei, de a rangját, élete laza esszenziáját nem tudták elvenni. Mondta is a gyönyörű szemű nővérének:

– Otilia, te szépségem kincse! Nincs benned büszkeség, tartás? – kérdezte olykor gúnyosan. – Idegeneknek varrod a ruhákat, akik késve fizetnek, ha fizetnek! – toldotta meg oly heves indulattal, hogy zengett tőle az egész, valószínűtlenül kicsinyke szoba. Nem tervezték nagy helyiségnek, az ablaka is kicsi volt, az sem a térre nézett. Csak egy kopott lábú asztal pöffeszkedett benne két székkal, meg egy hatalmas, tömött próbababa és a pedálos varrógép. Ennyi fért el benne, ezek is ugyancsak szűkösen. Éppen annyi, amennyit el tudtak hozni a kastély cseléd sorából, mert minden odamaradt, amikor a tótok megszállták a kastélyukat. Furcsa helyzet volt, mert a szobalány futva mondta nekik, hogy most aztán gyorsan menjenek, mert a kapitány úr reggel már itt akar lakni. Tehát nem maradt idejük csomagolni. Amit sebtében fölraktak a lovas szekérré, azt elvitték a nagyszombati állomásra, a többi odamaradt annak a tót kapitánynak. Otti tant éppen erre gondolt, amikor hallgatta az öccsét. Hirtelen mindkét kezét magasra emelte, s úgy válaszolt:

– Nem fogod te ezt soha megérteni, Alexander! – legyintett a testvéérére. Talán még sóhajjal sem kísérte a szavait. – Te csak éled a magad életét, de nekem, a mamának meg a lányaidnak kenyeret kell adni, tehát dolgoznom kell! Tudok varrni, sokan jönnek hozzám, pedig senkit sem ismertem ebben a városban! – szúrta oda egyre hangosabban Alexandernek. Meg sem engedte, hogy válaszoljon, azonnal folytatta: – Te találkoztál az életedben egyszer is a felelősséggel? Mit gondolsz, hogy a te büszke, de teljességgel érthetetlen csavargásaidból megterem a vacsoránk? Aligha Alexander, aligha...

Mindketten hosszan, nagy kitartással hallgattak. Az ifjabb Galbavy tudott volna mit válaszolni a nővérének, de kékvérűsége nem engedte, inkább csak rendíthetetlen büszkeségének engedett, és megsértődött. Mosolyt erőltetett az arcára, de merev tekintetével elkerülte a nővére szigorú szemeit. Azoktól valahogy mindig félt. Félt a szépségüktől, mert nagyon hasonlítottak néhai felesége szeméire. Hajdanvolt asszonya szintén magas szárú cipőt hordott. Ugyanúgy, ahogy Otti tanti, akivel édes-unokatestvé-

rek voltak mindhárman. Alexander mindenhova vitte magával az asszonyt. Úgy cipelte szőke, göndör hajú unokahúgát, mint egy mutogatni való viaszbabát. Cipelte Pestre, Bécsbe, Pozsonyba, Sopronba. Mindig valahol letette és ottfelejtette, ha elment. Amikor a második lányuk, Mária Magdolna is megszületett 1919 nyarán, egyszerűen Pesten felejtette az újszülöttet meg a megmaradt vagyonkájáért valóban nagyon megszeretett unokatestvérét. A nagyobbik csöppséget, az alig kétésztendős Ottiliát fölkapta, azt mondta az asszonynak, hogy sétálni viszi az akkor terebélyesedő Népligetbe, ám akkoriban már nagyon dühöngött a vörös kommün, tehát ha akart volna, akkor sem tudott volna visszamenni értük. Elmeneült az utolsó vonattal Bécsbe. Vitte magával a kétévest. Ebben a lépésében nem volt semmi logika, hiszen ha a családja egyik felét kimenekítette, akkor miért hagyta ott csecsemő gyermekével a másik felét? Pesten nagy volt a zűrzavar. Puskaropogás tombolt mindenütt. Mondták a menekülők, hogy messze még az a tengernagy, de a vörösök már fejvesztve menekülnek, és közben, „ami biztos, az biztos” alapon a kedvükre öldökölnek, elemelnek mindent, ami még mozdítható...

– Akkor most lemegyek a térre – törte meg a csendet Alexander. – Megnézem, hogy milyen az idő – tette hozzá. Kényszeredetten mondta, mert valamit muszájból akart mondani, ha már azt tényleg annyira muszáj.

– Nem is vagy kíváncsi a lányaidra? – dörgött rá hitetlenkedve Otti tant. Szúrtak ilyenkor a szemei. Istenkísértésnek gondolta testvére tehetetlenkedő típródását. – Most jöttél, s már el is akarsz menni? Megérdemelnéd, hogy egyszer alaposan verjen meg a Jóisten! De nagyon alaposan, és akkor, amikor nem is számítasz rá!

– Nem akarok elmenni, csak lemenni, mert mindig mehetnékem van. Minek kátozol, minek zajozol velem, semmi értelme! Tudod, hogy nem bírok egyhelyben sokáig megmaradni. Mindig is ilyen voltam. Amikor kicsik voltunk, akkor is gyakran megszöktem mellőled. Emlékszel?

– De akkoriban gyakrabban láttalak, sokkal sűrűbben találkoztunk! – kardoskodott tovább a nővére. – Mondta is az édesanyánk, hogy ebből a férfigyerekből világcsavargó lesz, akár a kétszernősült dédöregapja. Emlékszel, Alex? – fordult kissé megenyhülve a testvéréhez. Rideg mosolya, titokzatosan mély hanghordozása kísértetiesen hasonlított Karády Katalinéra. Gyönyörűségesen ülő, mélybarna szemeinél csak a hóvirág csillogású fogai vakítottak jobban. Hatalmas és fegyelmezett szempillái néha-néha megrebbentek, zuhanórepülésben pihentek meg, olykor félúton. Ha valamiféle lelket feszítő szavak hagyták el a száját, akkor Otti tant mélybarna szempillái azonnal megfeszültek, és a szavak ívéhez igazodva,

rendben felsorakoztak. Megerősítették a torkából felbugyorgó hangját. A fejében az egész csak később rögzült. Arcjátéka mutatta meg, hogy befogadta-e Alex válaszait, és ugyanabban a pillanatban exponálta-e az esemény sorokat, vagy úgy tett, mintha kottaszöveget olvasna, vagy egyszerűen az egészből nem akarna elfogadni semmit. Különösen azt a telibe találó, csodásan dallamos szószerkezetet szerette ismételtetni minden alkalommal, amelyik az egyre ritkuló találkozásai alkalmán buggyant ki belőle, amikor rendszeresen összezörrentek, mert akkor határozottan jólesett emlékeztetni Alexandert, hogy milyen is az a „világcsavargó”, tehát milyen is lehet az ilyen, a valóságban az öccséhez hasonló ember.

– Nem emlékszem, de biztosan így van. S ha te mondd, nővérkém, akkor... – mélyen nézett Alexander. Oly lassan gyűrte maga alá a szavakat, hogy az orosz Ványa Ványadovics is megirigyelhette volna a világ bármelyik égtájának bármelyik színpadán. Gyorsan elindult, aztán a szobaajtónál hirtelen mégis megállt, de lehet, hogy megingott. Így fordulatban megkérdezte:

– Nővérkém, te szépségem kincse! Mi a fenének froclizol engem állandóan? – emelte meg a hangját. Vett egy bődületesen mély, kanyargós ívű levegőt, amitől az arcizmai teljesen eltorzultak. A kalapja is följebb csúszott a homlokán. Összeakadt a tekintete Otti tanttal. – Ne nézz már így rám! – ordította. – Úgy tudsz bámulni engem, ahogy Karády a Halálos tavaszban!

– Te pedig elviselhetetlenül goromba vagy, Alex! És szörnyűségesen könyörtelen zsarnok, mert azt hiszed, hogy a Föld miattad forog a saját tengelye körül.

Otti tant egy gyors, határozott mozdulattal mindkét lábát levette a varrógép pedáljáról. Fölkelt, eltépte a varrótű alatti cérnaszálat, és kiment a szobából. Alexander még mindig ugyanúgy állt az ajtó előtt, ahogy fordulatban meggémberedett a teste. Mozdulni sem tudott. Lehet, hogy akart, de tényleg nem tudott. A nővére majdnem egy fejjel magasabb volt nála, negyvenes éveiben járó csodaszép díva, akinek pontosan ezek a jellegzetes felugrásai hasonlítottak leginkább a győzelmi ki- és bevonuláshoz, mert mindig nagy tekintélyt sugároztak a körülötte élőkre.

Azt persze ebben a pillanatban nem lehetett pontosan meghatározni, hogy most ki, miért és valójában miféle oktan ostobaságon sértődött meg. Az okát nagy valószínűséggel csak a pedálmeghajtású Singer varrógép sejtette, de valójában az sem lehetett biztos benne. Látható, érzékelhető volt, hogy mindenki csak a saját makaosságát akarta palástolni, különös kegyetlenséggel rejteni a rejthetőt, amit egyikük sem akart tudomásul venni. Egész gyerekkorukban ugyanezeket a csökönys helyzeteket élték

át, járták körbe, de sohasem jutottak a végére. Körkörös mozgással ficánkoltak a maguknak készített akváriumban, ahol köztudottan csak von Galbavyak tartózkodtak. Valahol ott, a messzi Óturában, az elhanyagolt kastélyban, amelyben a boldogság hiányzott legjobban, de béke honolt minden tárgyon, minden szobában, minden lakosztályban. A kastélyban, ahol a horgolt csipketerítőkkal fedett, smaragdzöld zsöllyékben minden okosnak vélt gondolat megfeneklett.

A cselédszoba kopott kanapéján ülve panaszkodtak a másokra az öreg komornyiknak, aki az elmúlt majdnem háromnegyed század minden Galbavyjáról tudott. Néha többet is annál, amit tudnia illett arról a családtagról. Szerette vagy utálta, imádta vagy gyűlölte őket, de minden jelen időben és minden múlt időben, minden haragban és minden kibékülésben ott volt. Még az egyik Galbavy születésénél is vele hozatták be a dézsában felforralt vizet. Alig bírta megemelni, merthogy kortalanul is öregnek számított, de a bába egyre csak kiabált: „Károly, kérem, követelem, hozza már azt a vizet, mindjárt megérkezik a gyerek!”

A legifjabb Galbavy talán majd talpraesettebb lesz. Kihúzza magát, és odakiáltja az embereknek, hogy méltó a Mátyás királytól kapott nemesi rangra, és higgyék el a szolgálók, hogy nem fog szégyent hozni erre az istenverte családra. Az újszülöttet nem lehet majd kártyaszobák homályába kényszeríteni. Meg fogja mutatni, hogy ez a család nem csak akkor volt bátor, amikor azt a nyavalyás huszita vezért adták át az óturai határban a Nagyszombatban állomásozó fekete sereg kapitányának. Minden Galbavy ezzel az óhajtással jött az árnyékvilágba, de élete során többnyire pontosan ez maradt ki az életéből. A bátorság, amire születni kell, de egyetlen világrajövetel sem garancia a meglétére, mert tudatosan fel kell építeni, egyik kockát a másokra, majd azt a harmadikra és az összes lépésre a teljes karakánság felépítéséig. Olyan kurázszi szükséges, amit nem tanítottak egyetlen iskolában, hanem hozták magukkal. Legbelül szenvedték ki magukból, és adták tovább évszázadokon keresztül. Nem könnyű, talán meg sem lehet magyarázni ezt az erőt, de nyomon követhető minden lépésben. Otti tant lelkében, testnedveiben hordozta a bátorságot, a folytonos lélekjelenlétet, de öccséből hiányzott a merészség szikrája is. Tolta maga előtt az életét. Ismeretlennek és idegennek tartott mindent, amit őfőméltósága nem tapasztalt meg. Konokul elutasította az összes praktikumot, amire építeni lehet, csak azért, hogy megőrizhessen valamit az úri szabadságából. A nővére másként élt. Védte a családját, a família múltját, mert felrakta egymásra a kockákat, egyetlen lépést sem hagyott ki, és nem akarta, hogy akár egy mozaik is elvesszen a múltjukból a jövőjük érdeké-

ben. Büszkén vállalta a jelent, sőt az elviselhetetlennek látszó megpróbáltatásokat is könnyedén lerázta magáról, mert pontosan tudta, hogy csak így emelkedhet föl, vissza abba a szellemi méltóságba, amit kötelessége megőrizni, és valójában senki sem tudott tőle elvenni. A legszentebb kötelessége mindezt a képességét továbbadni gyermeklánya unokahúgainak. Otti tanti ugyanakkor konok volt. Katolikus létére nyakas kálomista, mert amit kimondott, abból akkor sem engedett, ha már meggyőzték annak ellenkezőjéről. Ő vitte a háztartást, a család cselédjeként, pénzkereső varrónőként tevékenykedett, akinek az óturai nagyanyjukat is el kellett tartani, és persze az öccse gyermekeit. A szépséges csöppnyi lány Ottiliát és húgát, a hamvasan szőke Mária Magdolnát, akinek olyan loknikban gondörödött a szőke haja, hogy csudájára jártak a Sas téri asszonyok. Otti tant annyira büszke volt erre a két csöppségnyi lánykára, mintha az övéi lennének. Sajnos, neki nem adatott meg, hogy az első háború után visszamenjen a vőlegényéhez, a nagyszzebeni polgármesteri hivatalban nótáriusként dolgozó Szekendy Istvánhoz. Elválasztotta őket a Duna, meg az új csehszlovák határ. Szekendyt pedig nem tanácsolták el a hivatalából, merthogy az anyai dédnagyanyja még tót volt, csak az apai őseit hívták Szekendynek, amazok meg csak a magyart beszéltek. A szerelemben meg majdnem mindegy, hogy milyen nyelven gyakorolják, csak megértés legyen, meg egészség, a többivel az emberek elboldogulnak. Otti tant nem mehetett a friss Tótországba, István meg nem akart eljönni Sopronba. Még Pressburgba sem tudott eljutni, mert a munkája nem engedte. Tudtak azért egymásról, menekülő magyaroktól kaptak néha egymásról hírt, de így volt ez elboronálva a Jóisten nagykönyvében. Alexander nővérének maradtak az unokahúgai, meg a magas szárú, bokafogó cipőí, a pedálos Singer, meg a virágkészítő Fleischmann néni, akit gyakran nénizett, pedig mindössze nyolc esztendővel korábban látta meg a napvilágot, mint ő. Csuda muris volt, ahogy a művirágkészítő, Otti tanti és az öccse, meg a nagymama Lakatos Lincsel vasárnaponként kiültek a frissen felállított Széchenyi-szobor háta mögötti padra, hogy eldiskurálhassanak a világról, sápadt és hófehér arcukat megcirógassa egy villanásnyi pillanatra a napsütés.

Ültek, már majdnem bele a délbe, delezőszögben a napsugarak alatt, idilli fényben. Nem törődtek azzal, hogy Bismarck halála óta Németországban új, Amerikából pénzelt kancellár készülődik a háborúra, azt követően pedig e világrész újra felosztására. Ezek a csendes, vidéki teremtések nem is sejtik, hogy közel egy évtized múlva nem a sparhelten bugyogó húslevesre várnak, hanem a légoltalmi pincékben vacogják végig az angolszász bombák fülsiketítő robbanását. Szent Miklós napján nagy földindulás lesz

majd ebben a városban, Otti tant és a nagymama majd odavesznek egy későbbi bombatámadásban. Hiába nagyon értelmetlen már a rombolás, de azért zuhanórepülésben boldogan süvítenek a vadászgépek, géppuskázzák a pályaudvari vagonokban összezsúfolódott sebesülteket. Halálhörgés, izzadság és sötétbarnára pörkölődött emberhús szaga keveredik majdan. Hiába a vagonok tetejére feszített vöröskeresztes zászló, a marhavagonok tetején pattognak a 16 milliméteres géppuskagolyók. Csak megmarad az elkövetkező holnapokra is a tehetetlenség, a kiszolgáltatottság, a türelmetlenségben fogant jajveszékelés az eszeveszett embertelenségben. Azonban most még Széchenyi István daliás szobra néz Döbling felé. Mögötte lassan fölállnak a von Galbavyak, meg a művirágkészítő, meg Lincsi néni, aki már egy évtizede melljük szegődött. Menni kell, mert odahaza megfőtt már a húsleves. Lassan a lányok is hazaérnek a Szent Orsolya rendház délelőtti nagymiséjéről. A lányok Filoména nővérrel együtt imádkoztak a lelkek üdvösségéért. Bár még nem ismerik, de a nyugati meg a keleti diktátor lelkéért is imára kulcsolták szűzies, selymesen apró kacsóikat. Így hiteles, így ártatlan, így szentséges az érintetlenség jegyében. Persze Mária Magdolna és Ottilia sem kedveli Filoména nővért, mert nagyon erélyes, hamar piros nyelvet ragasztat velük a homlokukra az iskolarend szigorú szabályai szerint. A nővér szerintük csúnya és igazságtalan. Bizonyára azért, mert maga is tudja, hogy nem állt a legjobb helyen, amikor a Jóisten osztotta a szépséget. Persze az illendőség azt kívánja, hogy úgy fogadják el Filoménát, ahogy a Teremtő adta nekik, mert ennek a kedvesnővérnek a flastromát egyetlen harangzúgás sem tudja megváltoztatni. Olyan marad, ahogy a Jóisten a kedvesnővér Filoménát földi képmására teremtette meg...

A déli harangzúgás továbbra is ott találta őket, az egész kompániát a Széchenyi-szobor mögött. Noha tudták, hogy csupa kinszenvedés délidőben ott ücsörögni. A harangok ilyenkor elárultak valami egészen természetes csodát a hatalmas nándorfehérvári győzelemtől. Mégis végigfutott hátukon a félelem. Az is lehet, hogy csak a hátuk mögött futott el a régmúlt idők szele helyett a délelőtti diákcsínytevés fura, örökös emléke, mert mi lett volna, ha a lányok összeszólalkoznak Filoménával. Egyszer a jólnevelt lányoknál is betelik a pohár, még akkor is, ha az kicsi, bár a fogmosó pohárnál valamivel nagyobb, de abból az aprócskából is kicsoroghat az indulat. Akkor újra meglesz a piros nyelv, ami megalázó, de a valóságban már nincs akkora jelentősége a kislányok elkövetkezendő életében, mert kaptak már ilyent az elmúlt években, néha indokolatlanul is gyakran. Filoména nővér meggyőződése szerint ők voltak a csínytevők,

ők meg nem tiltakoztak, sőt olykor büszkén viselték, hordták az érdemtelenül kiosztott újabb billogot. Nagy ritkán nem a homlokukra kellett felragasztani, hanem az állukra. Csak a nagyszünetben vehették le. Ellenőrizte is a kedvesnővér, hogy az általa szigorúan meghatározott időpontban adták-e le a pedellusi irodán. Mindenki így nevezte az iskolaszolga négy négyzetméteres kuckóját a bejárati lépcső mellett. Valójában hasonlíthatott volna valami irodaféléhez, meg nem is, mert senki sem hívta portának, pedig az volt, és tele volt az egész falfelület kisebb-nagyobb méretű kulcsokkal. Különböző nagyságú lakatok sorakoztak az asztalon. A dobozokban útbaigazító táblák sorakoztak. Ha rendezvényt tartottak az épületben, akkor kiragasztották végig a folyosókon. Vendéget csak a rendház gyönyörűséges nagytermébe engedtek be, szigorúan csakis a nyilvános iskolai ünnepek alkalmával.

Ottília tanti pattant föl először. Hátranézett, hogy a szobor mögött nem állt-e meg az idő, nem illetlenkedtek-e a bárgyúság tompa pillanatjai, és selymes tapintásukkal nem érintették-e meg a Domonkos templom harangjait. Nem történt semmi különös. Minden úgy mozgott, úgy vibrált, ahogy a hatalmas tér akarta, ahogy a város akarta, ahogy az emberek akarták. Tanti szólította fel a többiket, hogy induljanak. Vége az ellazsált délelőttnek, a napozásnak. A lányok már várják a húslevest, melynek tetején aranykarikák kergetik egymást. Muris, ahogy a sárguló metélttészta magukba szívják a hús levét, ahogy megdagadnak, és kéjesen csúsznak le a Galbavyak sikamlós torkán...

(...)